

ШЕМКА ІСТОРІЯ ПРО БАТЬКА, ДОНЬКУ І БОРОТЬБУ ЗІ СТАРІСТЮ

Філомена
Грандін
**Забудь усе,
окрім мене**

Переклад Микити Никончука

*Переклад видано за підтримки
Шведської ради з питань культури*

*The cost of this translation was defrayed
by a subsidy from the Swedish Arts Council*

SWEDISH
ARTSCOUNCIL

Philomène Grandin

**GLÖM ALLT MEN
INTE MIG**

ALBERT BONNIERS FÖRLAG

Філомена Грандін

ЗАБУДЬ УСЕ, ОКРІМ МЕНЕ

*Зі шведської переклав
Микита Никончук*

ВИДАВНИЦТВО АНЕТТИ АНТОНЕНКО
ЛЬВІВ

УДК 821.113.6

Г-77

Філомена Грандін

ЗАБУДЬ УСЕ, ОКРІМ МЕНЕ

Роман

Зі шведської переклав Микита Никончук

Перекладено за виданням:

Philomène Grandin

GLÖM ALLT MEN INTE MIG

www.albertbonniersforlag.se

isbn 978-91-0-018569-5

Copyright © Philomène Grandin 2021

Enligt avtal med Salomonsson Agency AB

Іззі Янг — яскрава постать з покоління «бітників», поет і музикознавець, засновник знаменитого нью-йоркського Фольклорного центру в Грінвіч-Віллідж і власник стокгольмської фольклорної крамнички, друг і перший продюсер Боба Ділана (це саме йому нобелівський лауреат присвятив пісню «Talking Folklore Center»), невтомний популяризатор народної музики, організатор численних фолк-концертів і зустрічей з авторами пісень у Нью-Йорку і в Стокгольмі. А ще він — батько Філомени Грандін, чию книжку ви тримаєте в руках і яку вона розпочала писати ще за його життя. У мозаїці спогадів доньки й крізь призму родинних стосунків у цьому творі розкривається образ *відомого* і водночас *невідомого* Іззі Янга.

Усі права застережені. Жодну частину цього видання не можна перевидавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати в будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це **ТОВ «Видавництво Анетти Антоненко»**.

Copyright © Philomène Grandin 2021

Enligt avtal med Salomonsson Agency AB

© Микита Никончук, український переклад, 2024

© «Видавництво Анетти Антоненко», 2024

ISBN 978-617-553-074-0

2016

— Твій батько попросив подзвонити. Тут купа журналістів, було б добре, якби ти приїхала якомога швидше.

— Що сталося?

— Боб Ділан отримав Нобелівську премію.

Рештки обіду я залишила на кухні. Швидко нафарбувалася, сіла на велосипед і щодуху поїхала туди. Через десять хвилин я підіймалася вулицею Волльмара Ікскулла і здалеку побачила невеличку чергу перед крамницею. Насправді то була не крамниця, радше просто приміщення, у якому тато проводив концерти раз на тиждень або пив каву з друзями. Подолавши схил, я зняла шолом. Почувалася дурнуватو важливою, коли паркувала велосипед: «Це донька! Пропустіть її без черги!». Крізь вікно побачила, як два сусіди, немов ангели-охоронці, стояли обабіч тата. Щойно я зайшла, вони розповіли, що записали всіх у чергу й не впускали журналістів. Тато ж сидів на троні — високому шкіряному кріслі. То насправді було перукарське крісло й ногою його можна було підіймати або опускати — черговий подарунок від друзів і знайомих. Його голову прикрашала панама, хоч надворі стояла середина жовтня. Тата зовсім не бентежили спалахи камер, він привітно вітався з усіма, хто заходив. Приймав одного журналіста за іншим. Вони ж розставляли пастки, хотіли, щоб батько сказав щось погане, але він добре тримався. Жартував, порівнював їхні камери, кричав англійською з виразним американським акцентом:

— У кого ж найбільша? Хто з вас найрозумніший?

Його єврейський нью-йоркський діалект заповнював усю кімнату. Я впізнала його гумор, зайшла в мінікухню,

що була в задній частині крамниці, і серед усіх стосів журналів на тему народної музики, дисків і дискет шукала склянку. Зрештою, знайшла одну більш-менш чисту й набрала води з-під крана в туалеті. Не дихала носом. Стіни цієї маленької кімнати були завішані картинами й афішами, достоту, як і в самому магазині. Над унітазом у рамці висів папірець, на якому я ще в підлітковому віці написала: «Шановні чоловіки, підіймайте, будь ласка, кришку, коли робите свої справи». Рожева скріпка з вісімдесятих висіла в одному з кутів. Мої черевики буквально липнули до підлоги.

Я повернулася в тимчасову телестудію. Пройшла повз полицки, на яких аж роїлися книжки й вирізки з журналів, дала татові склянку, а у відповідь одразу дістала поцілунок у щоку.

— А ось і моя донька, і що б я без неї робив?!

Просто посеред усієї метушні на стаціонарний телефон подзвонили зі Шведської академії — хотіли номер Ділана. Жінка, що телефонувала, — нібито Сара, — мала різкий голос. Як у найгіршого журналіста. Їй потрібен був номер, тут і зараз. Я попросила її передзвонити за п'ять хвилин. Жінка протестувала. Я рішуче поклала слухавку й почала гортати старі телефонні книжки, переглядати електронні листи, розглядала стіну, на якій тато писав номери телефонів маркером. Витягувала шухляди з прилавка, який тут стоїть ще, мабуть, відтоді, коли тут продавали молоко. Мені вдалося щось знайти, але цифри й адреси були якимось дивними. Тата тим часом оточили журналісти й він скаржився на те, що всі ставлять питання англійською:

— Я живу тут уже сорок років, я вмію розмовляти шведською.

Хоч насправді він повсякчас перестрибував з однієї мови на іншу.

Через кілька хвилин жінка з Академії зателефонувала знову, вимагаючи бажане. Тато краєм вуха почув розмову

й дратувався, що нас постійно турбують. Кричав, щоб я їх усіх послала під три чорти. Мені знову довелося покласти слухавку, і я одразу почула його історію, уже, мабуть, усоте:

— Ділан зайшов до крамниці, почав грати, так ми й затоваришували — усе за тринадцять хвилин. А потім він написав мені дві пісні.

Тато зробив ковток зі склянки.

— Саме я вперше збагнув, що він має виступати перед великою аудиторією. Тому він мені й довіряв. Коли я винайняв Карнегі-голл, люди казали: «Are you crazy!».

Батько пародіював подив людей і театральнo роззявляв рота.

— Але я просто казав: «Краще цього хлопця я нікого не чув». А я про таке не жартую.

Насамкінець журналісти дістали відповіді на всі запитання, а я знайшла номер менеджера Ділана. Надіслала його Академії есемескою.

Минула доба, а Ділан так і не відповів, чи приїде на вручення. Мовчав, немов миша. У коментарі газеті «Дагенс Нюгетер» Шведська академія заявила, що вони хоча б сконтактували з агентом Ділана, і той «не знає, чи артист коментуватиме отримання нагороди, і коли це станеться». Ділан, певне, набирався сил перед концертом, а будити його ніхто не наважувався.

Тато ж того дня прокинувся о шостій ранку, щоби поїхати на прямий ефір на радіо. Наставив собі будильників, причепурився і вчасно спустився до таксі. Може, коли треба.

Я саме снідала з дітьми й увімкнула радіо — воно в мене старе, з антеною, ховалося поміж дитячих малюнків, газет і фруктів на вікні. Моя донька, Наташа, хрумала пластівці, викидаючи частину на живіт. Я погладила її щоку — таку кругленьку й милу. Своїм ім'я вона завдячує ролі, що я її грала у «Війні та мирі» багато років тому. Ніколай, мій син зі світлими, як золото, кучерями, втупився в телефон, йому

скоро йти до школи. На жаль, його вже так не попестиш, як меншеньку. Лассе молов кавові зерна, і коли ті билися об леза в кавомолці, здавалося, що кухня от-от вибухне. Я намагалася почути голос батька по радіо. Вдалося розчути, як журналіст запитав:

— Тож, Іззі, що ви думаєте про те, що Ділан отримав Нобелівську премію?

— Це мало статися ще тридцять років тому! — без сумнівів випалив тато.

За кілька годин я зустріла його в нашій крамничці, де він чекав на мене, схилившись на вхідні двері. Був спокійним, але нетерплячим, хотів випити кави. Ми пішли до нашого улюбленого кафе на вулиці Святого Павла.

Сіли на високих барних стільцях біля вікна, поруч. Дивилися на вулицю, розглядали людей, що проходили повз. Я поплескала його по спині. Відчула тепло за сорочкою. Тато ніби став меншим. А колись був найвеличнішим.

Мені шість і ми лежимо на траві на Маріатор'ет. Ми так часто робили. За коцик нам слугував темно-блакитний піджак батька. Тато лежав на животі й писав щось маленькими літерами в щоденнику. Я поклала голову на його спину й розглядала свій комікс. Їх продавали за рогом усього за дві крони. Навіть не скажеш, що вживані. Трава лоскотала мої ноги та руки.

Так ми й лежали годину чи дві. Іноді я відходила й гойдалася, занурювала ноги у фонтан. Іноді хтось із нас засинав. Насамкінець тато обтрушував піджак і ми йшли до крамниці.

Крамничка. Магазин. The Store. Він існував завжди, ще коли я була геть малою. Другий дім, татові покої. Він клацав друкарською машинкою, щось вирізав і клеїв — робив свій журнал народної музики. Одну сторінку за іншою. А я ж малювала. Тут було чимало книжок про народну музику. Всюди. Татова бібліотека. Високі полиці, плакати-оголошення концертів і фотографії завішували всі стіни. Ножиці, скотч, клей. Він вирізав статті з «Дагенс Нюгетер», «Свенска Дагбладет», «Афтонбладет» і «Експрессен». З іноземних газет — теж, якщо такі потрапляли йому до рук. Клеїв усе на окремий папірець, записував дату і складав у папки. Папки тато присвячував різним темам: фолкмузиці, Ділану, війні в Камбоджі, а також ізраїльсько-палестинському конфлікту. Я робила свою газету, брала в тата кольорові ручки, лінійки і клей-олівець.

Іноді він ставив попід дверима Золотий чобіт, щоб ті не зачинялися. То була нагорода від «Дагенс Нюгетер», яку зазвичай вручають найкращим закладам міста. Я

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати
далі, придбайте, будь
ласка, повну версію
книги.